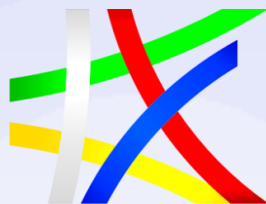
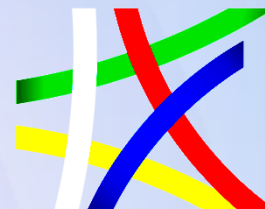

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
**ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
**ИНИЦИАТИВА ЗА
МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ**

Напредък в изпълнението на Плана за оценка на ОП “Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020

Четвърто официално заседание на
КН на ОПИК и на ОПИМСП
Банско, 12.05.2017 г.

ГД „Европейски фондове за конкурентоспособност“
Министерство на икономиката

Напредък в изпълнението на Плана за оценка на ОПИК 2014-2020

Оценки през текущия период:

1. Последваща оценка на изпълнението, резултатите и въздействието на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013 г.“
2. Анализ на първите стартирани процедури по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 - 2020.

Напредък в изпълнението на Плана за оценка на ОПИК 2014-2020

- Изпълнение по Договор №76/12.07.2016 г. с предмет „Последваща оценка на изпълнението, резултатите и въздействието на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013 г.“:
 - На 02.03.2017 г. е представен Окончателен доклад, който е върнат за преработка с писмо от 17.03.2017 г.
 - На 27.03.2017 г. е представен коригиран вариант на Окончателен доклад. Същият е върнат за преработка с писмо от 05.04.2017 г.
 - На 07.04.2017 г. е представен нов коригиран вариант на Окончателен доклад. Същият е одобрен от Възложителя с писмо от 11.04.2017 г.
 - Подписан е двустранен приемо-предавателен протокол за приемане на изпълнението по договора без забележки, с което Договорът се счита за изпълнен.

Заключения и препоръки от извършената Последваща оценка на изпълнението, резултатите и въздействието на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013“

Последващата оценка на ОПРКБИ е изготвена с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от БИМ Консултинг ООД и при никакви обстоятелства не може да се приема, че неговото съдържание отразява официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.

Задачи за последваща оценка

Задача 1: Оценка на целесъобразността от прилагането на оперативната програма на две нива - във връзка с потребностите на основните целеви групи (ниво 1) и във връзка с целите и приоритетите за развитие на националната икономика за периода 2007-2013 г. (ниво 2);

Задача 2: Оценка на ефективността и ефикасността на изпълнението на ОП РКБИ;

Задача 3: Оценка на въздействието на интервенциите по ОП РКБИ на ниво програма и постигнатата устойчивост на резултатите, включително оценка на въздействието върху околната среда и приноса към изпълнението на хоризонталните политики;

Задача 4: Оценка на добрите практики от прилагането на ОП РКБИ през програмен период 2007-2013 г. и формулиране на препоръки/работещи модели и добри практики, с конкретни насоки за прилагането им при изпълнението на ОПИК през настоящия програмен период (2014-2020 г.).

Методология на работа

- Широкообхватен документален анализ на нормативни, стратегически, програмни и др. документи;
- Проведено онлайн анкетно проучване сред над 600 анкетирани;
- Проведени 7 фокус групи с над 100 бенефициенти в шестте района на планиране;
- Проведени над 50 дълбочинни интервюта с експертен и ръководен персонал;
- Използвани редица статистически методи за анализ и оценка на резултатите;
- Изготвени 4 доклада по задачите за оценка с включени оценителни въпроси + окончателен доклад.

Резултати на ОП РКБИ за периода 2008-2015

- 2,562 ДБФП по ПО1, ПО2 и ПО4 (11 000 подизпълнители), 38 процедури, 1,473 млрд. евро (изплатени към 30.11.2016 г.)
- 9 471 индивидуални финансираня по JEREMIE за 910 млн. евро (изплатени към 30.11.2016 г.);
- 82% от изпълнените проекти по ПО1, ПО2 и ПО4 спрямо одобрените са постигнати със 74% вложен ресурс - **реализирана ефикасност**;
- Постигнат **ефект на лоста** по ПО3 - 2.82.

Ефекти на ОП РКБИ през 2015 г. спрямо 2008 г.

- **Заетост** - ↑15,4% (бенефициенти); ↓3,29% (небенефициенти);
- **Добавена стойност** - ↑35,7% (бенефициенти); ↑23% (небенефициенти);
- Дял на програмата в общите разходи за **НИРД** - 7% (2013), 20% (2014) и 20% (2015), но все още 0,96% от БВП при цел 1,20% за 2015 г.

Изводи и препоръки от оценката на целесъобразността на ОП РКБИ

Целите и дейностите по програмата отразяват нуждите на българската икономика и са адекватни на стратегическите насоки дефинирани в националните стратегически документи.

Да продължат да се следват стратегическите насоки, дефинирани в националните стратегически документи. ОПИК да продължи надграждането на постигатото и в ОП РКБИ, но без да повтаря механично успешните дейности, а да ги разгръща, като бъде по-гъвкава по отношение условията и ограниченията на макросредата.

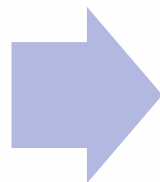
От началото до края на програмния период програмата претърпява значителна позитивна промяна, чрез отразяване на все повече потребности на целевите групи, оптимизиране на програмни параметри и намаляване на административната тежест.

Активно въвличане на заинтересовани страни във всички програмни фази. Непрекъснато и своевременно актуализиране на ръководства и наръчници за управление на проекти. *Препоръките са в ход на изпълнение.*

Изводи и препоръки от оценката на целесъобразността на ОП РКБИ

Слабите резултати в първите години на програмата, вкл. високия дял на отхвърлени проекти на етап административно съответствие, са резултат от неподготвеността и на двете страни (целеве групи и УО) за реализацията на програмата.

Провеждане на повече тематични обучения, свързани с разходването на средства от ЕС, прилагане на европейски регламенти, директиви и такива, свързани с провеждане на тръжни процедури.

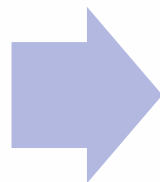
Липса на достатъчно интервенции в ОП, стимулиращи доброволните партньорства. Частично, това е продиктувано от липсата на подкрепящо законодателство в тази посока.

Необходимо е УО да преосмисли своето решение за ограничаване на доброволните партньорствата, като премахне задължителните такива при кандидатстване за БФП и да стимулира пазарно формираните партньорства между научни организации и предприятия.

Изводи и препоръки от оценката на целесъобразността на ОП РКБИ

Необходимо е съобразяване на дизайна на процедурите за БФП с капацитета на целевите групи.

Програмиране на процедурите за БФП така, че да са съобразени с възможностите и капацитета на целевите групи.
Предприемане на дейности по ОПИК за непрекъснато повишаване на капацитета на бенефициентите.

За ограничаване възможностите за налагане на финансови корекции и за превенция от допускане на грешки е необходимо своевременно разработване на ясни и изчерпателни правила за управление на проекти финансирани от ОП РКБИ.

Непрекъснато и своевременно актуализиране на ръководства и наръчници за управление на ДБФП.

Изводи и препоръки от оценката на ефективността и ефикасността на ОП РКБИ

Необходимо е да се създадат процедури към Наръчника по ОПИК, които да събират и валидират надеждни данни за отчитане на индикаторите.

Препоръката е частично изпълнена с Методологически насоки за отчитане на индикаторите за резултат.

За данни, които се събират за изпълнение на индикаторите от УО е препоръчително е да се създадат процедури за контрол на качеството на информацията - надеждност, навременност (актуалност) и автентичност на събираните данни за изпълнение на индикатори в ОПИК.

УО прилага кампаниен подход при обявяване на процедурите за набиране на проектни предложения.

Небалансираната натовареност може да доведе до риск от неусвояемост на средствата.

УО би могъл да предложи равномерно разпределение на процедурите за БФП и стриктно спазване на индикативната годишна работна програма.

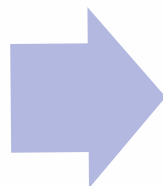
Изводи и препоръки от оценката на ефективността и ефикасността на ОП РКБИ

Информация, която се събира във връзка с изпълнението на финансови инструменти по JEREMIE не е достатъчна за измерване на ефекта от финансирането в полза на целевите групи и заинтересованите страни.

Да се вземе задължение на банките-посредници и фонд мениджърите да събират и предоставят определен набор от данни и информация (напр. брой въведени нови продукти/услуги/производствени технологии, % на увеличение на продажбите/износа в чужбина и др.), чрез които да се измерва ефекта от финансирането в полза на целевите групи и заинтересованите страни.

Честата смяна на управленския екип е проводник на различен подход в управлението, политическо влияние, несигурност сред служителите и недобра комуникация в дирекцията и влияе негативно върху цялостното изпълнение на Оперативната програма.

Препоръчително е ръководството на УО на ОПИК да бъде по-стабилно и независимо и да няма политическо влияние при промяна на правителството в България.

Изводи и препоръки от оценката на ефективността и ефикасността на ОП РКБИ

Да се предприемат мерки за оптимизиране на цялостното управление на проекти от институционални бенефициенти, като например да се увеличат броя на служителите включени в екипите по управление на проектите. Необходимо е въвеждане на превантивни мерки срещу продължителните и дългите срокове на обжалване в КЗК или ВАС на обществените поръчки по ЗОП.

Препоръчително в Наръчника по ОПИК да се създаде опростена и бърза процедура за анексиране на договорите на институционалните бенефициенти, за да се осигури успешното изпълнение на проектите. Препоръчително е за програмен период 2014-2020 г. в графициите за изпълнение да бъде предвидено повече време за провеждане на поръчки по ЗОП.

Много финансови корекции са наложени поради нарушения в обществените поръчки. Подходът и критериите на всички институции, отговарящи за правилното разходване на средствата по ЕФРР, трябва да се уеднакви и синхронизира.

Провеждане на регулярни срещи с представители на останалите хоризонтални структури, за да се уеднаквяват практики и ранно известяване при откриване на системни грешки. Това ще даде възможност да се уеднакви подхода на УО, СО и ОО и съответно ще доведе до намаляване на финансовите корекции.

Изводи и препоръки от оценката на въздействието на ОП РКБИ

Програмата има ясно констатирани позитивни съпътстващи ефекти от мрежов тип, които индиректно подобряват бизнес-средата. Съществува потенциал за повишаване на въздействието на програмата върху икономиката на страната, чрез по-добра експлоатация на този мрежов ефект.

Да се постави акцент върху изпълнението на интервенции, насочени към подпомагане на дейности с по-висок мрежови потенциал.

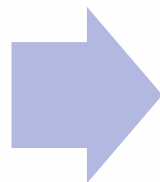
ОП РКБИ има реален принос върху заетостта при бенефициентите и подобрява качеството на работната сила.

Интегриране на специфичен подход за гарантиране на устойчивост на постигнатата заетост през програмен период 2014-2020.

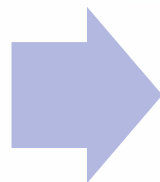
Изводи и препоръки от оценката на въздействието на ОП РКБИ

При изпълнението на ОП РКБИ са взети под внимание в пълна степен всички екологични съображения и препоръки разгледани в Екологичната оценка на Програмата.

Да продължи своевременното изготвяне на тригодишните доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда на ОПИК, произтичащи от условията на Становище по ЕО №5-4/2014 г., издадено на 25.07.2014 г. от МОСВ.

Като цяло хоризонталните принципи са адекватно отразени в Наръчника за управление и изпълнение на програмата, но са възможни подобрения по отношение на включването на дефиниции за УО и бенефициентите, както и повече яснота по отношение прилагането на принципите на практика.

За програмен период 2014-2020 г. е препоръчително в Наръчника на УО и/или Ръководство за изпълнение на ДБФП по ОПИК да се добавят дефиниции за всички хоризонтални принципи, както и по-детайлно описание как бенефициентите да ги докладват.

Изводи и препоръки от оценката на добри практики на ОП РКБИ

В хода на изпълнение на ОПРКБИ, на база периодични анализи от страна на УО систематично са адресирани проблемите, свързани с подготовката, изпълнението и отчитането на ДБФП.

Идентифицираните добри практики да бъдат системно прилагани през новия програмен период въз основа на периодичен анализ, създаване на вътрешна система за регистриране на добри практики/ работещи модели, които да се прилагат при управление на програмата.

Въпреки непрестанното подобряване на процеса по програмиране, изпълнение и управление, за новия програмен период 2014-2020 г. са идентифицирани нови проблемни области и области за подобрене.

Изготвяне на периодичен анализ на новоидентифицираните проблемни области и области за подобрене и актуализиран на системата за управление и контрол за изпълнение на ОПИК чрез предприемане на цели и навременни мерки.

Напредък в изпълнението на Плана за оценка на ОПИК 2014-2020

- Анализ на първите стартирани процедури по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 - 2020:
 - Открита е процедура за избор на изпълнител с решение на министъра на икономиката от 25.10.2016 г.
 - Със Заповед 16-1356/08.12.2016 г. на министъра на икономиката е назначена Комисия за разглеждане, оценка и класиране на постъпилите оферти. С Решение № РД-16-219/14.02.2017 г. на министъра на икономиката процедурата е прекратена.
 - Със Заповед № РД-16-372/23.03.2017 г. на Главния директор и Ръководител на УО на ОПИК 2014-2020 е създадена РГ от експерти на УО за извършване на вътрешен анализ и оценка на първите стартирани процедури по ОПИК 2014-2020.
 - За резултатите от извършения анализ е изготвен обобщен доклад. Обобщеният доклад е одобрен от РУО на 27.04.2017 г. след отразяване на получените по него коментари и бележки.

Анализ на първите стартирали процедури по ОПИК 2014-2020

Анализът обхваща следните дейности:

Дейност 1: Ефективност и функционалност на системата за събиране на данни за индикаторите на ОПИК с оглед на регулярното отчитане на напредъка в изпълнението на програмата.

Дейност 2: Анализ и оценка на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, обявени до 31.12.2016 г., вкл. оценка на постигнатия напредък по ОПИК и финансовото изпълнение до 31.12.2016 г., както и предварителна оценка на риска от загуба на резерва за изпълнение през 2019 г.

Дейност 3: Анализ и оценка на напредъка в постигането на етапните цели, определени в рамката за изпълнение на ОПИК и анализ и оценка на изпълнението на действията, вкл. на приноса на европейските структурни и инвестиционни фондове за промените в стойността на показателите за резултат. Анализ и оценка на изпълнението на действията, с които се цели да бъдат взети предвид хоризонталните принципи (вкл. определените в членове 7 и 8, ролята на партньорите, определени в чл. 5 от Регламент № 1303/2013, за изпълнението на програмата, и на подкрепата, използвана за постигане на целите във връзка с борбата срещу изменението на климата).

Изводи и препоръки от вътрешния анализ относно системата от индикатори по ОПИК

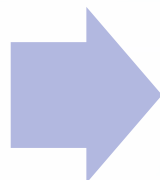
Създадената система за набиране и обобщаване на индикаторите предоставя възможност за регулярно акумулиране на данните за изпълнението на индикаторите, както и подходяща форма, в която данните за индикаторите да се въвеждат и обобщават.

Усъвършенстване на ИСУН 2020 с цел наличие на възможност за автоматично генериране на обобщена информация. Това ще сведе до минимум възможността от грешки при ръчно прехвърляне и агрегиране на информацията.

Индикаторите на ниво процедура кореспондират с индикаторите на ниво ПО и ИП съгласно одобрената оперативна програма.

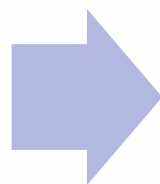
Индикаторите, предвидени за отчитане по отделните проекти са обективно измерими, доколкото всички изискват базови и очаквани данни в цифрово изражение.

Да продължи практиката в планираните по процедурите индикатори да се търсят начини за улесняване и по-коректно обобщаване на всички стойности при отчитане на цялостното изпълнение на оперативната програма, вкл. и по отношение на допълнителните индикатори, извън заложените по ОПИК.

Изводи и препоръки от постигнатия напредък и финансовото изпълнение по ОПИК

Финансовите данни показват много добър напредък по отношение на договарянето спрямо общия бюджет на програмата (43.17%) и сравнително скромни темпове на усвояемост (12.58%).

В оставащите 6 години за изпълнение на програмата до 2023 г. следва да бъдат усвоени близо 87% от общия размер на средствата, което създава предпоставки за наличие на потенциален риск.

Договарянето се движи в близки граници до дела на съответната приоритетна ос от общия размер на средствата по програмата, като по Приоритетна ос 2 темповете са дори изпреварващи (69.53%) .

Основен принос в напредъка при усвояването на средствата има Приоритетна ос 2.

Да се предприемат мерки за актуализиране/преразглеждане на програмирането на целия планиран финансов ресурс по приоритетни оси с оглед по-реалистично планиране на изпълнението на програмата.

Изводи и препоръки относно напредъка в постигането на етапните цели

По Приоритетна ос 2 не съществува риск от непостигане на етапните цели за 2018 г., докато по Приоритетна ос 3 и Приоритетна ос 4 се регистрира сериозен риск от непостигане на етапните цели както по индикаторите за изпълнение, така и по финансовите индикатори.

По Приоритетна ос 1 съществува потенциален риск от непостигане на етапните цели.

Съществуващият риск от непостигане на етапните цели за 2018 г. по ПО 1 може да бъде изцяло избегнат при спазване на сроковете за обявяване, оценка, договаряне или наддоговаряне на предвидените в ИГРП процедури.

Периодично да се прави преглед на изпълнението, което включва и преглед на постигането на годишните и етапните цели съгласно Рамката за изпълнение на програмата.

Изводи и препоръки относно процедурите на предоставяне на БФП

Дизайнът на процедурите за предоставяне на БФП по отношение на структуриране, обхват на допустимите елементи, дейности и разходи е уместен и релевантен на общата стратегия на ОПИК, отделните ПО и ИП.

При бъдещи процедури за БФП бюджетното разпределение по допустими икономически сектори да бъде съобразено със специфичната секторна структура на българската икономика.

При дизайна на първите стартирали процедури за БФП не е отчетен фактът, че в България най-многобройната група в категорията МСП и предприятията изобщо са микро и малките предприятия.

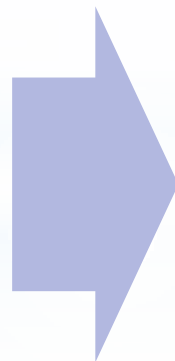

При бъдещи процедури при бюджетното разпределение съобразно категорията кандидати най-голям финансов ресурс следва да бъде предвиждан за микро и малките предприятия.

Изводи и препоръки относно изпълнението на хоризонталните принципи на ЕС

Хоризонталните принципи са заложи в дизайна на процедурите за БФП, като представляват изискване за допустимост за предоставяне на подкрепата.

Констатира се известни затруднения при самото отчитане, поради липсата на индикатори за принципа на равнопоставеността, което не позволява да се постигне ясна представа за реалното му изпълнение.

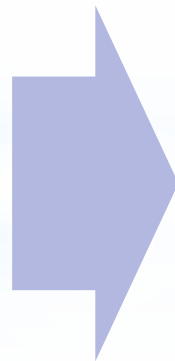

При подготовката на бъдещи процедури за предоставяне на БФП да се залагат и подходящи индикатори на ниво процедура с цел коректното и реалното измерване на ефекта от прилагане на принципа за равенството между мъжете и жените и недискриминацията.

Изводи и препоръки относно процесите на подготовка, обявяване и оценка на ПП

Забавянето в обявяването на процедури оказва пряко влияние върху темповете на изпълнение на ОПИК и повишава риска от забавяне на планираната усвояемост на средствата.

Регистраните забавяния в оценителния процес се дължат на концентрирането на няколко процедури с краен срок за кандидатстване в един и същи период от време; голям брой постъпили ПП; липса на специфична експертиза .

Да се оптимизира максимално продължителността на отделните етапи на жизнения цикъл на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, особено що се касае до периодите на програмиране/подготовка и обявяване на процедурите и процесите по оценка. Оптимизирането във времето осезателно ще намали реалният риск от непокриване на праговете по Правилото N+3.

Изводи и препоръки относно процеса на изпълнение, мониторинг и верификация

Създаденият механизъм за проследяване на изпълнението на ОПИК позволява навременното предприемане на мерки за минимизиране на рисковете и негативните последици за програмата като цяло.

Процентното съотношение на броя прекратени проекти (1,37 %) спрямо общия брой сключени договори към 20.03.2017 г. не може да окаже въздействие върху постигането на заложените индикатори по процедури, приоритетни оси и оперативната програма.

Да продължи практиката по проследяване на напредъка по отделни проекти, като своевременно се предприемат мерки за минимизиране на рискове, вкл. и преценка за необходимостта от удължаване на сроковете за изпълнение на дейностите по конкретни проекти.

Предстоящи дейности по изпълнението на Плана за оценка на ОПИК 2014-2020

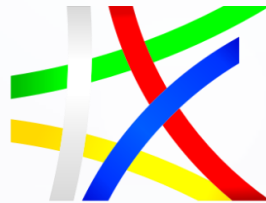
- В процес на подготовка е План за изпълнение на препоръките от извършения вътрешен анализ на първите стартирани процедури по ОПИК 2014-2020;
- Предстои разработване на техническа спецификация за обявяване на обществена поръчка за избор на изпълнител за извършване на Междинна оценка и проучвания, включително първи екологичен доклад по ОПИК за периода 2015-2017 и обявяване на обществената поръчка.

www.opic.bg

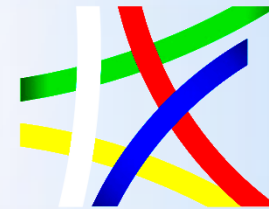
Благодаря за вниманието

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
**ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
**ИНИЦИАТИВА ЗА
МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ**